

Viktor Mazyarchuk

24.07.2014

Korekta reformy fiskalnej albo porozumienia z Międzynarodowym Funduszem Walutowym

21.07.2014 roku Rząd przekazał do Rady Najwyższej Ukrainy projekt ustawy „O wniesieniu zmian do ustawy „O budżecie państwowym Ukrainy na 2014 rok”, dotyczącej korekty wskaźników, o jakie planuje się wprowadzenie zmian do budżetu Ukrainy. Jednak Rada Najwyższa zawartych w nim propozycji nie poparła, dlatego premier A. Yatsenyuk z trybuny Rady Najwyższej ogłosił swoją dymisję¹.

Przesłankami dla wprowadzenia zmian w budżecie państwa był brak zaplanowanych wpływów do budżetu państwa w związku z prowadzeniem działań wojennych na wschodzie Ukrainy i zwiększeniem niezbędnych wydatków na obronę kraju². W efekcie pod koniec roku może pojawić się „dziura budżetowa”, której Rząd nie będzie miał możliwości, aby ją sfinansować.

Na zmniejszenie części dochodowej budżetu wpływa szereg czynników:

1. *Napięta sytuacja we wschodnich regionach.* Działania wojenne na terenie obwodów donieckiego i ługańskiego doprowadziły do zmniejszenia, a w większości przypadków – również do zamrożenia aktywności gospodarczej przedsiębiorstw.

Zmniejszyła się wielkość produkcji przemysłowej w sferach skupionych na wschodzie kraju. W obwodzie donieckim wskaźnik produkcji przemysłowej wynosił 87,7% w okresie od stycznia do czerwca ubiegłego roku, w obwodzie ługańskim – 95%. Zmniejszyło się wydobycie węgla kamiennego i brunatnego o 5%, produkcji metalurgicznej – o 8,7%, budowa maszyn – o 18%, produkcja wyrobów chemicznych – o 14,1%, dostawy energii elektrycznej i gazu – o 0,4%.

2. *Spowolnienie wzrostu wskaźników gospodarczych.* Według danych Gosstatu [Państwowa Służba Statystyki Ukrainy] zwiększył się spadek rzeczywistego produktu krajowego brutto (PKB). Jeżeli PKB w okresie od stycznia do maja w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego wynosił 97,7%, to w czerwcu – 94,1%. Spadają wskaźniki produkcji przemysłowej w podstawowych gałęziach przemysłowych. W pierwszym półroczu 2014 roku w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wskaźnik produkcji przemysłowej wynosił 95,3% (produkcja metalurgiczna – 91,3%, budowa maszyn – 82,0%; dostawy energii elektrycznej i gazu – 99,6%). Obrót towarowy według danych urzędów celnych w okresie od stycznia do maja 2014 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszył się o 16,1%.

W celu zbilansowania budżetu państwa proponowane są następujące działania:

¹ Projekt tej ustawy nie uzyskał poparcia deputowanych, co doprowadziło do publicznego oświadczenia premiera Ukrainy o podaniu do dymisji. Oświadczenie to nie pociąga za sobą żadnych skutków prawnych, ponieważ algorytm składania dymisji jest określony przez ustawodawstwo i przewiduje konieczność podjęcia stosownej uchwały przez Radę Najwyższą Ukrainy. Do czasu podjęcia uchwały, dla której potrzebna jest większość głosów deputowanych, A. Yatsenyuk nadal pełni obowiązki premiera Ukrainy.

² Brak zaplanowanych wpływów z tytułu podatków za okres 6 miesięcy 2014 orientacyjnie wynosi 14%. A mianowicie: wpływy z podatku dochodowego przedsiębiorstw (CIT) są mniejsze o 18%, czyli 5,6 mld UAH (0,34 mld euro), podatku VAT od towarów wyprodukowanych na Ukrainie - 4,7% czyli 2 mld UAH (0,12 mld euro), podatku VAT od towarów wwiezionych na teren Ukrainy - 5,6% czyli 2,6 mld UAH (0,16 mld euro). Ponadto, według wstępnych danych do końca roku na prowadzenie działań wojennych trzeba będzie przeznaczyć dodatkowo 8,1 mld UAH (0,5 mld euro).

---

1. Zmniejszenie wskaźników dochodowej części budżetu:

- *podatek dochodowy od przedsiębiorstw* – o kwotę 2,8 mld UAH (0,173 mld euro). Faktyczne wpływy z tytułu podatku dochodowego od przedsiębiorstw do wspólnej kasy budżetu państwa w pierwszym półroczu 2014 roku wynoszą 24,8 mld UAH (1,534 mld euro). Oczekiwane wpływy z tytułu podatku dochodowego od przedsiębiorstw w 2014 roku wyniosą 39,8 mld UAH (2,463 mld euro), co stanowi kwotę o 2,8 mld UAH mniejszą od zaplanowanej wielkości tego wskaźnika.
- *podatek od wartości dodanej od towarów wyprodukowanych na Ukrainie* – o kwotę 5,7 mld UAH (0,353 mld euro). Wartość dodana brutto według rodzajów działalności gospodarczych za okres od stycznia do czerwca 2014 roku wynosi 97,0%, (przemysł – 95,5%, budownictwo – 90,6%, handel detaliczny i hurtowy – 94,8%). Nominalny PKB za pierwsze półrocze 2014 roku wyniósł 648,9 mld UAH (40,16 mld euro). Przy uwzględnieniu wielkości nominalnego PKB, sytuacji na wschodzie i płatności dla NAK „Naftohaz Ukrainy”, zaplanowany wskaźnik VAT zmniejszy się o podaną kwotę.
- *podatek od wartości dodanej od towarów wwiezionych na teren Ukrainy* – na kwotę 4,5 mld UAH (0,278 mld euro). Obniżenie popytu konsumpcyjnego i dewaluacja hrywny na tle ogólnego spowolnienia rozwoju gospodarki Ukrainy uwarunkowały wysokie tempo spadku wielkości importu towarów. Spadek importu towarów za okres pierwszego kwartału 2014 roku (bez uwzględniania importu gazu) wynosi 82,4%. Ponadto oczekuje się istotnych braków we wpływach do budżetu na podstawie analiz wpływów VAT z tytułu wwiezionych na Ukrainę towarów dotyczące obwodów donieckiego i ługańskiego.

2. Zwiększenie wskaźników dochodowej części budżetu:

- *podatek dochodowy od osób fizycznych* – o kwotę 3,3 mld UAH (0,204 mld euro). Zmiany w ustawodawstwie podatkowym i budżetowym, dotyczące opodatkowania dochodów kapitałowych – opodatkowanie dochodów od depozytów (wkładów) stawką 15% i uwzględnienie podatku z tytułu opodatkowania dochodów.
- *VAT od towarów wyprodukowanych na Ukrainie* – o kwotę 0,4 mld UAH (0,02 mld euro). Zmiany w ustawodawstwie podatkowym w części dotyczącej uchylecia zwolnienia z podatku VAT dostaw drewna, drewna opałowego, odpadów, odpadów przemysłu przetwórstwa drewna.
- *zwrot VAT w gotówce* – o kwotę 1,8 mld UAH (0,111 mld euro). Przedłużenie do 01.01.2015 roku obowiązywania zasad zwolnienia z podatku VAT operacji eksportu zbóż i roślin przemysłowych zmniejszy wielkość rekompensat z budżetu.
- *opłata za korzystanie z zasobów naturalnych* – o kwotę 9,0 mld UAH (0,557 mld euro). Przewiduje się zwiększenie stawki opłaty za korzystanie z zasobów naturalnych w zakresie wydobywania ropy naftowej, kondensatu gazowego i gazu naturalnego.
- *wpływy w ramach programów pomocowych Unii Europejskiej* – o kwotę 4 mld UAH (0,25 mld euro). Wpływy środków przekazywanych w charakterze pomocy z Unii Europejskiej.
- *podatek ekologiczny* – o kwotę 2 mld UAH (0,125 mld euro). Przekazanie części podatku ekologicznego na specjalny fundusz w celu bardziej efektywnego finansowania odpowiednich programów poprzez zmniejszenie tych wpływów.

Rząd proponuje zwiększenie **maksymalnej wielkości państwowego długu publicznego** o kwotę 149,6 mld UAH (9,2 mld euro) kosztem:

- zwiększenia ekwiwalentu hrywnowego państwowego długu publicznego wyrażonego w walucie obcej (z powodu dewaluacji) o łączną kwotę 79,7 mld UAH (4,93 mld euro);
- zwiększenie kapitalizacji NAK „Naftohaz Ukrainy” o 70,6 mld UAH (4,4 mld euro) w związku z koniecznością zbilansowania deficytu spółki, stworzenia rezerwy potrzebnej do wywiązania się ze

---

zobowiązań spółki z tytułu euroobligacji 2009 r., spłaty zadłużenia za gaz i zakupy nowego gazu dokonywane w systemie dostaw odwróconych (rewers).

Biorąc pod uwagę sytuację panującą nie tylko w sektorze bankowym, związaną z wysokim kosztem środków kredytowych (depozytów) i zmniejszeniem rentowności aktywów bankowych, co z kolei prowadzi do braku kapitału w bankach, **właśnie wprowadzenie mechanizmu częściowej rekompensaty z budżetu państwa stóp procentowych** od pożyczonych środków przez przedsiębiorstwa krajowe na rynku wewnętrznym, będzie stymulować banki do finansowania realnego sektora gospodarki w kwocie 432,4 mld UAH i pozwoli do końca roku podmiotom gospodarczym na zaangażowanie rezerw banku, a te z kolei pozwolą na działania w priorytetowych obszarach rozwoju gospodarczego. Zakłada się, że częściowa rekompensata stawki procentowej z tytułu takich pożyczek środków kredytowych wyniesie 9% w stosunku rocznym w wysokości do 15 mld UAH.

W projekcie zmian w budżecie państwa na 2014 rok przewiduje się:

- 1) **zredukowanie wydatków na prowadzenie działalności przez centralne organy władzy wykonawczej o 70%** w porównaniu z wydatkami uchwalonymi 01.01.2014 (za wyjątkiem wydatków przeznaczonych na ogrzewanie pomieszczeń);
- 2) **zredukowanie o 90% wielkości dwumiesięcznych wydatków na prowadzenie działalności przez inne organy państwowe (oprócz organów zapewniających obronność państwa)** w porównaniu z wielkością wydatków, jaka została uchwalona według stanu na dzień 1.07.2014 w wykazie świadczeń z funduszu ogólnego budżetu państwa (budżetu funduszu emerytalnego Ukrainy) na okres od sierpnia do grudnia bieżącego roku (za wyjątkiem wydatków przeznaczonych na ogrzewanie pomieszczeń);
- 3) **zredukowanie wydatków na prowadzenie działalności przez organy władzy sądowniczej**, przyjmując, że w drugim półroczu 2014 roku wielkość wydatków nie powinna przekraczać wydatków pieniężnych z pierwszego półrocza nie więcej, niż o 2%.

Wraz z projektem ustawy przewiduje się szereg działań, które powinni podjąć kierownicy instytucji budżetowych w celu przeprowadzenia takiej redukcji.

Oprócz tego planuje się zredukowanie deficytu środków Funduszu Emerytalnego Ukrainy z ogólnego funduszu budżetu państwa w kwocie 2,342 mld UAH (0,145 mld euro). Wskazane zmniejszenie deficytu środków budżetu Funduszu Emerytalnego nie doprowadzi do niezrealizowania przypisanych mu funkcji i będzie rekompensowane kosztem wycofania kwoty **2,0 mld UAH** z Funduszu Ubezpieczenia Społecznego z tytułu tymczasowej utraty zdolności do wykonywania pracy oraz z Funduszu Ubezpieczenia Społecznego z tytułu bezrobocia, które zostaną przekazane do Funduszu Emerytalnego Ukrainy (0,145 mld euro).

W celu ekonomicznego i racjonalnego wykorzystania środków państwowych, przewidzianych na utrzymanie organów władzy państwowej oraz innych organów państwa, zapewnienie doraźnej stabilizacji sytuacji w kraju przewidziano zmniejszenie innych wydatków organów władzy. Między innymi, największe zmniejszenie wydatków jest zakładane w programie państwowym wsparcia dla zakładów wydobywczych węgla kamiennego na częściowe pokrycie kosztów własnych sprzedaży węgla handlowego gotowego o 1,0 mld UAH (0,06 mld euro) i wydatków na Państwowy Fundusz Rozwoju Regionalnego o analogiczną kwotę.

W projekcie zmian w budżecie państwowym Ukrainy na 2014 rok proponuje się zwiększenie wydatków między innymi na:

-
- finansowanie działań w zakresie prowadzenia operacji antyterrorystycznej, likwidacji skutków ewentualnych sytuacji nadzwyczajnych, jak też odbudowy obiektów sfery socjalnej, zniszczonych podczas prowadzenia działań wojennych – 16,9 mld UAH (1,0 mld euro);
  - pokrycie doraźnych wydatków aparatu attache wojskowych za granicą, uwzględniając znaczną dewaluację waluty krajowej – 37,7 mln UAH (0,02 mld euro);
  - zakup lekarstw przeznaczonych dla dzieci chorujących na rzadkie choroby – 4,0 mln UAH (0,24 mld euro);
  - funkcjonowanie zagranicznych ukraińskich placówek dyplomatycznych i poszerzenie sieci własności Ukrainy dla potrzeb tych placówek – 0,198 mln UAH (0,12 mld euro).

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy o kontakt:

Viktor Mazyarchuk, victor.maziarchuk@odfoundation.eu

Fundacja «Otwarty Dialog»